

Науковий журнал «ScienceRise» №7(36)2017

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Дьомін Дмитро Олександрович

доктор технічних наук, професор, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
директор ПП «Технологічний Центр» (Україна)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ВЕТЕРИНАРНІ НАУКИ

Бергілевич О. М., доктор ветеринарних наук, професор, Сумський національний аграрний університет (Україна); **Касянчук В. В.**, доктор ветеринарних наук, професор, Сумський національний аграрний університет (Україна); **Кухтин М. Д.**, доктор ветеринарних наук, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна); **Ушкалов В. О.**, доктор ветеринарних наук, професор, Державний науково-контрольний інститут біотехнології і штамів мікроорганізмів (Україна)

ВІЙСЬКОВІ НАУКИ

Дробаха Г. А., доктор військових наук, професор, Національна академія Національної гвардії України (Україна); **Смірнов Є. Б.**, доктор військових наук, професор, Харківський університет Повітряних Сил імені Кожедуба (Україна); **Шмаков О. М.**, доктор військових наук, професор, Національна академія Національної гвардії України (Україна)

ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ

Костріков С. В., доктор географічних наук, професор, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна (Україна); **Пересадько В. А.**, доктор географічних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна); **Холопцев О. В.**, доктор географічних наук, професор, Севастопольський державний університет

ГЕОЛОГІЧНІ НАУКИ

Височанський І. В., доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна); **Жовинський Е. Я.**, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, член-кориспондент НАН України, Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М. П. Семененка НАН України (Україна); **Загнітко В. М.**, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна); **Заріцький П. В.**, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна); **Лур'є А. Й.**, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна); **Рудько Г. І.**, доктор геолого-мінералогічних наук, доктор географічних наук, доктор технічних наук, професор, Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України (Україна); **Суярко В. Г.**, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна); **Улицький О. А.**, доктор геологічних наук, Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління (Україна)

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Вдовенко Н. М., доктор економічних наук, Національний університет біоресурсів і природокористування України (Україна); **Попов О. Є.**, доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Україна); **Marcos Costa Lima**, Professor, Federal University of Pernambuco (Brasil); **Fabio Musso**, Carlo Bo University of Urbino (Italy)

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Соловяненко Д. В., кандидат історичних наук, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» (Україна); **Paulo Correa**, Professor, Federal University of Amará (Brazil); **Yamandú Acosta**, Professor, Universidad de la República (Uruguay); **Isabel Torres Dujisin**, Professor, University of Chile (Chile); **Dilton Maynard**, Professor, Universidade Federal de Sergipe (Brasil)

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Калашник М. П., доктор мистецтвознавства, професор, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна); **Козак О. І.**, доктор мистецтвознавства, професор, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського (Україна); **Лошков Ю. І.**, доктор мистецтвознавства, професор, Харківська державна академія культури (Україна); **Откидач В. М.**, доктор мистецтвознавства, професор, Харківська державна академія культури (Україна); **Рибалко С. Б.**, доктор мистецтвознавства, професор, Харківська державна академія культури (Україна)

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Ciprian Valcan, Professor, Tibiscus University (Romania)

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Власовец В. М., доктор технічних наук, професор, Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка (Україна); **Гордеев А. С.**, доктор технічних наук, професор, Українська інженерно-педагогічна академія (Україна); **Доценко Ю. В.**, кандидат технічних наук, Національна металургійна академія України (Україна); **Рябчиков М. Л.**, доктор технічних наук, професор, Українська інженерно-педагогічна академія (Україна); **Селівьорстов В. Ю.**, доктор технічних наук, професор, Національна металургійна академія України (Україна); **Триш Р. М.**, доктор технічних наук, професор, Українська інженерно-педагогічна академія (Україна); **Червоний І. Ф.**, доктор технічних наук, професор, Запорізька державна інженерна академія (Україна); **Wei-Ting Chen**, National Yunlin University of Science and Technology (Taiwan)

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ

Гандель Ю. В., доктор фізико-математичних наук, професор, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (Україна); **Колодяжний В. М.**, доктор фізико-математичних наук, професор, Харківський національний автомобільно-дорожній університет (Україна); **Рожицький М. М.**, доктор фізико-математичних наук, професор, Харківський національний університет радіоелектроніки (Україна); **Слесаренко А. П.**, доктор фізико-математичних наук, професор, Інститут проблем машинобудування ім. А. Н. Підгорного НАН України (Україна); **Семенова Н. В.**, доктор фізико-математичних наук, Інститут кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України (Україна); **Хімич О. М.**, доктор фізико-математичних наук, професор, Київський університет імені Тараса Шевченка (Україна)

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ

Виноградський Б. А., доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, Львівський державний університет фізичної культури (Україна); **Передерій А. В.**, доктор наук з фізичного виховання і спорту, Львівський державний університет фізичної культури (Україна); **Рибак О. Ю.**, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, Львівський державний університет фізичної культури (Україна)

ФІЛОЛОГІЯ

Elena Varcena, Professor, Universidad Nacional de Educación a Distancia (Spain)

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Білогур В. Є., доктор філософських наук, професор, Мелітопольський державний університет ім. Богдана Хмельницького (Україна); **Воронкова В. Г.**, доктор філософських наук, професор, Запорізька державна інженерна академія (Україна); **Гаевская О. Б.**, доктор філософських наук, професор, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана (Україна); **Карпенко І. В.**, доктор філософських наук, професор, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (Україна); **Карпенко Е. І.**, доктор філософських наук, професор, Харківський національний медичний університет (Україна); **Пунченко О. П.**, доктор філософських наук, професор, Одеська національна академія зв'язку ім. А. С. Попова (Україна); **Рыжова І. С.**, доктор філософських наук, професор, Запорізький національний технічний університет (Україна); **Шавкун І. Г.**, доктор філософських наук, професор, Запорізький національний університет (Україна); **Jan Zubelewicz**, Professor of Politechnika Warszawska (Poland)

ХІМІЧНІ НАУКИ

Anwar El-Shahawy, Professor of Assiut University (Egypt); **Roberto Fernandez-Lafuente**, Professor of Consejo Superior de Investigaciones Científicas (Spain); **Mazeyar Parvinezadeh Gashti**, Professor of Université Laval (Canada); **Chang-Sik Ha**, Professor of Pusan National University (Korea); **Abubakr Idris**, Professor of King Khalid University (Saudi Arabia); **Do Hyun Kim**, Professor of Korea Advanced Institute of Science and Technology (Republic of Korea); **Fengshan Liu**, Professor of National Research Council (Canada); **Muhammad Mansha**, Professor of University of Engineering and Technology, Lahore (Pakistan); **Miguel Miranda**, Researcher at National Laboratory of Engineering and Geology (LNEG) (Portugal); **Edward Muntean**, Professor of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj Napoca (Romania); **Susana Rodriguez-Couto**, Professor of CEIT (Spain); **Ajaya Kumar Singh**, Professor of Government VYT Post Graduate Autonomous College (India); **Hilal S. Wahab**, Professor of Al-Nahrain University (Iraq); **Abdelkader Zarrouk**, Full Professor of Mohammed First University (Morocco)

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Петрова І. А., доктор юридичних наук, Харківський національний університет внутрішніх справ (Україна); **Яковець І. С.**, доктор юридичних наук, Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності ім. ак. В. В. Сталіна Національної академії правових наук України (Україна); **Fernando Galindo**, University Zaragoza (Spain); **José Noronha Rodrigues**, Professor at Azores University (Portugal)

Засновники

НВП ПП «Технологічний Центр»
Харківська медична академія
післядипломної освіти
Національний фармацевтичний
університет
Державний вищий навчальний заклад
«Університет менеджменту освіти»

Видавець

НВП ПП «Технологічний Центр»

Адреса редакції та видавництва
вул. Шатилова дача, 4,
м. Харків, Україна, 61145

Міжнародна представленість та індексація журналу:

- IndexCopernicus
- РИНЦ
- CrossRef
- WorldCat
- DOAJ
- BASE
- ResearchBib
- DRJI
- CiteFactor
- OAJI
- Ulrich's Periodicals Directory
- Scientific Indexing Services
- Sherpa/Romeo
- Advanced Science Index
- General Impact Factor (GIF)

Свідоцтво про державну
реєстрацію журналу
КВ № 21547-11447 ПР
від 08.09.2015

Підписано до друку
29.06.2017 р.

Формат 60 × 84 1/8
Ум.-друк. арк. 8,75. Обл.-вид. арк. 8,14
Наклад 300 прим.
Ціна договірна

Контактна інформація
Тел.: +38 (057) 750-89-90
E-mail: sr7508990@gmail.com

Scientific Journal
«ScienceRise»
№7(36)2017

EDITOR IN CHIEF

Dmitriy Demin

Professor of National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»,
director of the Private Company «Technology Center» (Ukraine)

EDITORIAL BOARD

VETERINARY

Oleksandra Berhilevych, Doctor of Veterinary Sciences, Professor of Sumy Nationality Agrarian University (Ukraine); **Victoria Kasianchuk**, Doctor of Veterinary Sciences, Professor of Sumy Nationality Agrarian University (Ukraine); **Mykola Kukhtyn**, Doctor of Veterinary Sciences of Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (Ukraine); **Valerii Ushkalov**, Doctor of Veterinary Sciences, Professor of State Scientific control Institute of Biotechnology and Strains of microorganisms

MILITARY

Grigory Drobaha, Doctor of military Sciences, Professor of National Academy of the National guard of Ukraine, Kharkov (Ukraine); **Ievgen Smirnov**, Doctor of science, professor of Kharkov University of Air Force named after Kozhedub, Kharkov (Ukraine); **Alexandr Shmakov**, Doctor of military Sciences, Professor of National Academy of the National guard of Ukraine, Kharkov (Ukraine)

GEOGRAPHICAL SCIENCES

Sergiy Kostrikov, Doctor of Science in Geography, Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University, (Ukraine); **Vilina Peresadko**, Doctor of Geographical Sciences, Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine); **Olexander Kholoptsev**, Doctor of Geographical Sciences, Professor, Sevastopol State University

GEOLOGICAL SCIENCES

Iarion Visochansky, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University, (Ukraine); **Edward Zhovinsky**, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, Corresponding Member NASU, M. P. Semenenko Institute of Geochemistry, Mineralogy and Ore Formation of National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine); **Vasyl Zagnitko**, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine); **Petro Zaritskiy**, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University, (Ukraine); **Anatoly Lurye**, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University, (Ukraine); **Georgii Rudko**, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Doctor of Geographical Sciences, Doctor of technical sciences, professor, State Environmental Academy of Postgraduate Education and Management of the Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine (Ukraine); **Vasil Suyarko**, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University, (Ukraine); **Oleg Ulytskyi**, Doctor of Geology Science, State Ecological Academy of Postgraduate Education and Management (Ukraine)

ECONOMIC

Nataliia Vdovenko, Doctor of Economic Sciences, Professor, National University of Life and Environmental of Ukraine (Ukraine); **Popov Oleksandr**, Doctor of Economic Sciences, Professor, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (Ukraine); **Marcos Costa Lima**, Professor, Federal University of Pernambuco (UFPE); **Fabio Musso**, Carlo Bo University of Urbino (Italy)

HISTORY

Denys Solovianenko, PhD in History of National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute” (Ukraine); **Paulo Correa**, Professor, Federal University of Amapá (Brazil); **Yamandú Acosta**, Professor, Universidad de la República (Uruguay); **Isabel Torres Dujisin**, Professor, University of Chile (Chile); **Dilton Maynard**, Professor, Universidade Federal de Sergipe (Brasil)

ARTS

Mariya Kalashnyk, Doctor of Arts, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University (Ukraine); **Aleksandra Kozak**, Doctor of Arts, Professor, Kharkiv National University of Art by I. P. Kotlyarevsky (Ukraine); **Urij Loshkov**, Doctor of Arts, Professor, Kharkiv State Academy of Culture (Ukraine); **Volodymir Otkydach**, Doctor of Arts, Professor, Kharkiv State Academy of Culture (Ukraine); **Svitlana Rybalko**, Doctor of Arts, Professor, Kharkiv State Academy of Culture (Ukraine)

PHILOLOGICAL SCIENCES

Elena Barcena, Professor, Universidad Nacional de Educación a Distancia (Spain)

PSYCHOLOGY

Ciprian Valcan, Professor, Tibiscus University (Romania)

TECHNICAL SCIENCES

Vitaly Vlasovets, Doctor of Technical science, Professor of Kharkov National Technical University Agriculture P. Vasilenko (Ukraine); **Andrey Gordeev**, Doctor of Technical science, Professor of Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy (Ukraine); **Yuriy Dotsenko**, Candidate of technical sciences of National metallurgical academy of Ukraine (Ukraine); **Nikolay Ryabchikov**, Doctor of Technical science, Professor of Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy (Ukraine); **Vadim Selivorstov**, Doctor of Technical science, Professor of National metallurgical academy of Ukraine (Ukraine); **Roman Trishch**, Doctor of Technical science, Professor of Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy (Ukraine); **Ivan Chervony**, Doctor of Technical Sciences, Professor, Zaporozhye State Engineering Academy (Ukraine); **Wei-Ting Chen**, National Yunlin University of Science and Technology (Taiwan)

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

Yuriy Gandel, Doctor of Physical and mathematical sciences, Professor of V.N.Karazin Kharkiv National University (Ukraine); **Volodymyr Kolodiazhnyi**, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor of Kharkiv National Automobil and Highway University (Ukraine); **Mykola Rozhitskii**, Doctor of Physical and mathematical sciences, Professor of Kharkiv National University of Radio Electronics (Ukraine); **Natalia Semenova**, Doctor of Physical and mathematical sciences of V. M. Glushkov Institute of Cybernetics of the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine); **Anatoly Slesarenko**, Doctor of Physical and mathematical sciences, Professor of A. N. Podgorny Institute for Mechanical Engineering Problems of NAS of Ukraine (Ukraine); **Alexander Khimich**, Doctor of Physical and mathematical sciences, Professor of Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)

PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

Bogdan Vynogradskiy, Doctor of Science in Physical Education and Sports, Professor of Lviv State University of Physical Culture, Lviv (Ukraine); **Alina Perederiy**, Doctor of Science in Physical Education and Sports of Lviv State University of Physical Culture (Ukraine); **Oleg Ribak**, Doctor of Science in Physical Education and Sports, Professor of Lviv State University of Physical Culture, Lviv (Ukraine)

PHILOSOPHY

Vlada Bilogur, Doctor of Philosophy, Professor of Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnytsky (Ukraine); **Valentina Voronkova**, Doctor of philosophy, Professor of Zaporozhye State Engineering Academy (Ukraine); **Oksana Gayevska**, Professor of National Economic University (Ukraine); **Ivan Karpenko**, Doctor of the Philosophy Science, Professor of Kharkiv National V. N. Karazin University (Ukraine); **Kateryna Karpenko**, Doctor of the Philosophy Science, Professor of Kharkiv National Medical University (Ukraine); **Oleg Punchedenko**, Doctor of Philosophy, Professor of Odessa National Academy of Telecommunication named after A. S. Popov (Ukraine); **Irina Rizhova**, Doctor of Philosophy, Professor of Zaporizhzhya National Technical University (Ukraine); **Iryna Shavkun**, Doctor of Philosophy, Professor of Zaporizhzhya National University (Ukraine); **Jan Zubelewicz**, PhD, professor (Poland)

CHEMISTRY

Anwar El-Shahawy, Professor of Assiut University (Egypt); **Roberto Fernandez-Lafuente**, Professor of Consejo Superior de Investigaciones Científicas (Spain); **Mazeyar Parvinzadeh Gashti**, Professor of Université Laval (Canada); **Chang-Sik Ha**, Professor of Pusan National University (Korea); **Abubakr Idris**, Professor of King Khalid University (Saudi Arabia); **Do Hyun Kim**, Professor of Korea Advanced Institute of Science and Technology (Republic of Korea); **Fengshan Liu**, Professor of National Research Council (Canada); **Muhammad Mansha**, Professor of University of Engineering and Technology, Lahore (Pakistan); **Miguel Miranda**, Researcher at National Laboratory of Engineering and Geology (LNEG) (Portugal); **Edward Muntean**, Professor of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj Napoca (Romania); **Susana Rodriguez-Couto**, Professor of CEIT (Spain); **Ajaya Kumar Singh**, Professor of Government VYT Post Graduate Autonomous College (India); **Hilal S. Wahab**, Professor of Al-Nahrain University (Iraq); **Abdelkader Zarrouk**, Full Professor of Mohammed First University (Morocco)

URISPRUDENCE

Iryna Petrova, Doctor of Law Sciences, Kharkiv National University of Internal Affairs (Ukraine); **Iryna Iakovets**, Doctor of legal Sciences, Institute for the study of crime problems of a name of academician centuries Stashis National Academy of legal Sciences of Ukraine (Ukraine); **Fernando Galindo**, University Zaragoza (Spain); **José Noronha Rodrigues**, Professor at Azores University (Portugal)

Establishers

SPC PC «TECHNOLOGY CENTER»
Medical academy of
Postgraduate Education
National University of Pharmacy Kharkiv
State Higher Educational Institution
«University Education Management»

Publisher

SPC PC «TECHNOLOGY CENTER»

Editorial office's and publisher's address

Shatilova dacha st., 4, «Kharkiv,
Ukraine, 61145»

Journal's international indexing

- IndexCopernicus
- ПИИЦ
- CrossRef
- WorldCat
- DOAJ
- BASE
- ResearchBib
- DRJI
- CiteFactor
- OAJI
- Ulrich's Periodicals Directory
- Scientific Indexing Services
- Sherpa/Romeo
- Advanced Science Index
- General Impact Factor (GIF)

State Registration

Certificate of the journal
KB № 21547-11447 ИП
from 08.09.2015

Signed for publication on

29.06.2017

Format 60×84 1/8
Price is negotiable
Circulation 300 copies

Contact information

Tel.: +38 (057) 750-89-90
E-mail: sr7508990@gmail.com

ЗМІСТ
наукового журналу «ScienceRise»
№7(36) 2017

АРХІТЕКТУРА

ВЫЯВЛЕНИЕ БРЕНДА И БРЕНДИНГА В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АРХИТЕКТОРА М. В. Поминчук	6
--	----------

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ЦІННИХ ПАПЕРІВ У СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ ЦЕНТРАХ Ю. М. Коваленко, Т. В. Біловус	9
---	----------

ПОРІВНЯННЯ СПЕЦИФІКИ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ МАРКЕТИНГУ ТА БРЕНДІНГУ У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА О. І. Угоднікова, А. А. Жигло	15
--	-----------

ОБГРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КООПЕРАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ЕКСПОРТУ ЗЕРНА ЯЧМЕНЮ Т. О. Бабан	19
--	-----------

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ТА МІЖКОНФЕСІЙНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН АДВЕНТИСЬКОЇ ЦЕРКВИ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД НА ТЕРИТОРІЯХ ГАЛИЧИНИ ТА ВОЛИНИ В. А. Шевчук, В. В. Куриляк	24
--	-----------

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

ТЕАТРАЛИЗАЦІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: МЕТОДОЛОГІЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОГО ПОДХОДА Л. В. Прокопович	29
--	-----------

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

РАЗРАБОТКА ПОДХОДА К АНАЛИЗУ И ОПТИМИЗАЦИИ ДИАГРАММ ПОТОКОВ ДАННЫХ А. М. Копп, Д. Л. Орловский	33
--	-----------

РОЗРОБКА КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ МОДЕЛІ ПУАНСО ОБЕРТАННЯ ОБ'ЄКТА З НЕРУХОМОЮ ТОЧКОЮ Л. М. Куценко, Л. Л. Запольський	42
---	-----------

АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ НАБОРІВ ПРОФІЛЬНИХ ГЕОПРОСТОРОВИХ ДАНИХ ГЕНЕРАЛЬНИХ ПЛАНІВ Ю. С. Максимова	48
--	-----------

РОЗРОБКА КОНСТРУКЦІЇ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ГІДРОДИНАМІКИ В БІОРЕАКТОРІ З ПОВЕРХНЕВИМ КУЛЬТИВУВАННЯМ КЛІТИННИХ КУЛЬТУР В. Ю. Шибецький, С. М. Семенюк, С.І. Костик	53
---	-----------

RESEARCH OF INFLUENCE OF BIOLOGICAL ACTIVATION ON THE VITAMIN COMPLEX OF GRAIN CEREAL CULTURES S. Bzhay-Zhezherun, L. Bereza-Kindzerska, O. Togachynska	59
--	-----------

ABSTRACT&REFERENCES	64
---------------------------	-----------

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

УДК 316.77:303.4

DOI: 10.15587/2313-8416.2017.106701

**ТЕАТРАЛИЗАЦИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ:
МЕТОДОЛОГИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОГО ПОДХОДА**

© Л. В. Прокопович

Показано, что многие виды социокультурной коммуникации обладают чертами театральности. Поэтому предлагается театрализацию рассматривать не только как форму коммуникации, но и как парадигму в исследовательском подходе. Методологически он обосновывается в двух планах: на примерах переноса театральной терминологии в нетеатральные сферы и в соотношении с системным подходом

Ключевые слова: социальная коммуникация, театральность, метод, дискурс, управление проектами, роль, амплуа, образ

1. Введение

Чем больше человечество осознаёт неотвратимость смены общественного формата – переход к информационному обществу, – тем активней ищет способы осмысления, изучения и прогнозирования происходящих процессов.

Осмысление происходит на фоне лавинообразно возрастающих информационных потоков и усложняющихся систем коммуникации – как технических, так и социокультурных. Поэтому интенсификация (и даже форсирование) исследований в данной области, сопровождающихся поиском наиболее адекватных исследовательских подходов и методов, представляется весьма закономерной. И любая попытка вынести на рассмотрение и обсуждение ещё один исследовательский подход является актуальной.

При этом функциональная и семиотическая многоаспектность объекта исследования – социокультурной коммуникации – выводит исследования в междисциплинарный дискурс. А это предполагает необходимость либо в наборе разных подходов, применяемых в зависимости от предмета исследования, либо в подходах универсальных.

Решением проблемы может стать комплексный подход, основанный на рассмотрении разных видов социокультурной коммуникации сквозь призму понятия «театральность».

2. Литературный обзор

Взгляд на социальную коммуникацию как на культурный феномен и предмет специальных научных исследований формировался постепенно, в рамках различных направлений, подходов [1], в том числе и общей теории коммуникации [2]. Анализ информационно-коммуникативной среды современного общества [3] привёл к появлению таких понятий, как «коммуникативная культура», «коммуникационная культура» [4], и с каждой новой публикацией всё более очевидной становится многоаспектность исследований в данном контексте [5].

Что же касается работ, объединяющих такие культурные феномены, как коммуникация и театр, то они в основном посвящены коммуникации внутри самого театра [6, 7].

Исследования коммуникации с элементами театрализации за пределами театра представлены гетерогенно, в рамках осмысления театральности как культурного феномена [8, 9]. При этом спектр затрагиваемых контекстов – музейный перформанс [10], социальная адаптация с использованием ролей-масок [11], визуализация культурной идентичности [12] и многие другие, – заставляет задуматься о театральности как о характерном (и чуть ли не обязательном) свойстве большинства видов социокультурной коммуникации.

Однако в теории коммуникации этот аспект представлен лишь в виде ролевого анализа, который базируется на известной в психологии теории социальных ролей и увязывается с социальными нормами [1], что не отражает всей полноты и специфики проявления театрального в общественных отношениях.

Поэтому есть смысл свести эти разрозненные исследования в единый комплекс, где театрализация рассматривалась бы как универсальный, связующий термин для междисциплинарного научного дискурса, характерного для исследований в области социальной коммуникации.

3. Цель и задачи исследования

Цель исследования – понятие театральности представить как парадигму для исследовательского подхода в сфере социокультурной коммуникации.

Для достижения цели были поставлены следующие задачи:

– рассмотреть возможность и целесообразность имплементации концепта/парадигмы театральности в дискурс социокультурной коммуникации;

– методологически обосновать исследовательский подход, основанный на рассмотрении социокультурной коммуникации сквозь призму театральности (обосновать перенос театральной терминологии)

гии в дискурс соціальної комунікації; прослідити зв'язи даного підходу з іншими підходами, традиційно використовуваними в дослідженнях соціокультурної комунікації);

– на конкретному прикладі переконатися в ефективності вивчення соціальної комунікації в дискурсі театралізації як дослідницького підходу.

4. Методологічне обґрунтування аналізу соціокультурної комунікації в дискурсі театралізації як дослідницького підходу

Теоретичні конструкції, описуючі соціальну життя як своєрідне театральне простір, отримують все більше поширення в гуманітарних і суспільних науках. Становить очевидним, що театралізація як форма соціального буття або як культурна практика дозволяє вирішувати найважливіші різноманітні завдання.

Своєю чергою, саме цей аспект театральності дослідники частіше за все намагаються зафіксувати в визначеннях.

Театральність – це гіперболическа поліфункціональна удвоєнена реальність, яка формується засобами гри; специфічний механізм, який різноманірно використовується в людській практиці для вирішення важливих соціально-політичних, виховних і психологічних проблем [13].

Театр і театралізоване свідомість – це форми соціокультурної ідентифікації суспільства, що дозволяють, з однієї сторони, кожному історичному типу соціума створювати адекватний своїм світовідчуженням театр, а з іншої – формувати відповідні типи соціотейтрального поведіння, які вкорінюються в формах спілкування і самопрезентації осіб [14].

Стремлячись підкреслити масштабність проявлення театральності в соціальних процесах, деякі дослідники навіть вводять поняття «трансцендентний Режиссер». Хоча оперують ним не дуже впевнено: «Существует или нет «трансцендентный Режиссер», мы не можем достоверно утверждать, пока живём в эмпирическом мире, зато в последние годы всё чаще наблюдаем, как сценаристами и режиссёрами конкретных событий являются реальные люди, которые занимают то или иное место на ступенях власти. А иногда, наоборот, «исторический театр» режиссирует пока ещё неизвестными персонажами» [9].

Утверждение о том, что какими-то «неизвестными персонажами» может управлять не Режиссер, а «исторический театр» выглядит не очень корректным в дискурсе театралізації. Потому что если нет режиссёра, то нет и театра. Это уже другое явление. И требует другой терминологии для своего описания.

Вместе с тем, этот пример показывает, что театральность (несмотря на очевидную универсальность) подходит для описания и трактовки не всех социальных процессов.

Однако там, где этот концепт применяется, методологически его применение должно быть корректным хотя бы в плане наличия основных театральных составляющих.

Тогда становится очевидным, что театр невозможно представить не только без режиссёра, но и без

зрителя. Для него играют актёры, ему посылают свои «меседжи» драматурги и режиссёры.

Суть театра не в зрелищности, а в её знаковом содержании, с помощью которого передаётся информация зрителю, формируются определённые смыслы [15]. И в этом ключе театральность определяется «как своеобразный вид игры и – как особенный вид трактовки и толкования действительности» [16].

Другими словами, театр немыслим без комунікації. А комунікація часто отримує риси театральності.

Следовательно, изучение соціокультурної комунікації в дискурсі театралізації можна розглядати як дослідницький підхід.

Если под театралізацією розуміти перетворення чогось-будь в театр, надання явленню, не маючи стосунку до театру, театральних рис, то і описання цих явлень слід вводити в театральні терміни. Методологічно такою перенос термінів виступає зовсім коректним, оскільки більшість з них виступає граничними описаннями понять, не виводяться з інших.

Тем більше що «де-факто» перенос театральної термінології в інші дискурси давно здійснюється. Наприклад, в політиці і політології широко використовуються такі словосполучення, як «політичний театр», «маріонетка», «закулісні гри», в воєнному мистецтві є поняття «театр воєнних дій», в психології і соціології існує теорія соціальних ролей (соціальних масок) і т.д. Причём в більшості випадків ці концепції сприймаються вже не як метафори, а як загальноприйнята, безумовно закріплена термінологія.

Попитки прослідити окремі випадки переносу театральної термінології в нетеатральні сфери людської діяльності дозволяють не тільки більш чітко представити їх цілі і завдання, але і уточнити правомірність використання деяких театральних термінів.

Наприклад, в практиці управління проектами при формуванні команди проекту використовується кілька методів, один з яких називається «рольовий підхід». Суть його полягає в проведенні дискусії і переговорів між членами команди стосовно їх ролей; передбачається, що ролі членів команди можуть перетинатися, частково перекриватися. При цьому обговорюється, що виконання ролей може змінюватися в залежності від індивідуального сприйняття цих ролей [17].

Така трактовка ролі в команді проекту не суперечить існуючим визначенням поняття «роль» в театрі:

– формальне визначення: *роль* – художнє втілення образу і словесне виконання відповідного тексту [18];

– розширене визначення: *роль* – злиття в емоційної пам'яті актора всього накопленого їм творчого досвіду з текстом драматурга, як переживання, яке стало природним для виконавця в пропонуєму обставинах на основі цих фрагментів і завдань, на які розпадається текст персонажа [19].

То є роль не виключає привнесення виконавцем «власного творчого досвіду» або

«индивидуального восприятия»), если это не искажает общую идею спектакля или проекта.

Вместе с тем, некоторые теоретики и практики в области управления проектами, настаивая на ролевой парадигме формирования команды проекта, сталкиваются с проблемами, порожденными этой самой парадигмой.

В одной из публикаций это сформулировано так: «У каждого члена команды есть неоспоримые сильные стороны, которые при определённых условиях могут перейти в недостатки. Например, генераторы идей (Plants) выдвигают новые идеи, креативны, талантливы, обладают высокой нестандартностью и гибкостью мышления, но некоторые идеи могут быть нереализуемы, т. к. они недооценивают практические детали. А аналитик-стратег (Monitor Evaluator) рассматривает все возможности, но больше занят поиском истины, чем достижением результата. Чтобы обеспечить эффективную командную работу, необходимо, чтобы сильные стороны одних членов команды являлись слабыми сторонами других» [20].

Дальше авторы сетуют на то, что при подборе членов команды принцип компетентности сталкивается с принципом ролевого предпочтения [21], что приводит к конфликтам.

Такая постановка проблемы свидетельствует, на самом деле, не об одной, а о нескольких проблемах.

Например, не совсем понятно, почему для генератора идей считается недостатком «нереализуемость» его идей. Ведь этот участник должен работать по принципу «мозгового штурма», когда на этапе генерации идей такое понятие, как «невозможность реализации» игнорируется намеренно.

Кроме того, условие, когда «необходимо, чтобы сильные стороны одних членов команды являлись слабыми сторонами других» исключает возможность пересечения ролей, которая декларируется [17] в учебниках по управлению проектами.

Вероятно, именно отсюда и проистекает проблема нестыковки ролевого подхода с принципом компетентности. Дело в том, что принцип компетентностного отбора исполнителей лучше соотносится не с понятием «роль», а с устаревшим, уже и не включённым в «Современный театрально-драматический словарь» [19], понятием «амплуа».

Амплуа – специализация актёра на исполнении ролей, наиболее соответствующих его внешним сценическим данным, характеру дарования [22].

Как видим, здесь чётко артикулируется *специализация*, что лучше соотносится с таксономией компетентности, на которой настаивают авторы [20].

Таким образом, анализ методов формирования команды в практике управления проектами через понятие «театральность» обнаруживает нестыковки в определении места и функций каждого члена команды, что приводит к сбою коммуникационных связей и, как следствие, к нарушению взаимодействия. Вместе с тем, замена понятия «роль» на понятие «амплуа» позволила бы исключить методологическую конфликтность между ролевым и компетентностным подходами.

Впрочем, в большинстве случаев переноса театральной терминологии в нетеатральные сферы пробле-

ма методологической некорректности этой процедуры отсутствует. Особенно в тех сферах, где коммуникация сопровождается визуализацией, презентабельностью, артистизмом, художественным оформлением.

Это видно, например, из анализа сферы моды. Здесь коммуникация возникает в разных контекстах: на модных показах, в рамках критики и анализа модных тенденций, в повседневности и т. д.

Повседневный «театр» моды вызывает особый интерес, поскольку здесь через создаваемые образы человек решает множество социокультурных задач, среди которых социальная адаптация, самопрезентация, культурная идентификация [23, 24]. И всё это сопровождается соответствующими драматургией, сценографией, артистизмом.

Понятно, что основным средством коммуникации в фэшн-сфере является костюм (включая костюмные украшения, аксессуары и т. д.). Он является основной знаковой системой, позволяющей передавать информацию от «актёра» к «зрителю».

Впрочем, здесь системность проявляется не только в семиотическом плане, но и в структурно-функциональном. Ведь все феномены, рассматриваемые в данном дискурсе, – мода, театрализация, социальная коммуникация, – представляют собой сложные системы: с большим количеством элементов, подсистем, прямых и не прямых связей.

5. Результаты исследования и их обсуждение

Как уже отмечалось, концепт «театральность» применяется для описания довольно широкого круга культурных явлений и процессов.

В данной работе предпринята попытка расширить исследовательское поле до дискурса социокультурной коммуникации. В частности – предложено анализ социокультурной коммуникации в дискурсе театрализации рассматривать как исследовательский подход с методологическим обоснованием в двух срезах:

– на примерах переноса театральной терминологии в неатральные сферы;

– в соотношении с системным подходом, применяемым для исследования социокультурной коммуникации.

При исследовании социокультурной коммуникации как системы особое внимание уделяется анализу характера связей между элементами.

Понятно, что в коммуникации с чертами театральности характер связей соответствующий: они визуализированы, художественно оформлены (как, например, в сфере моды, в выставочной деятельности), не лишены артистичности (политика, религия, реклама, публичные лекции, аукционы и т. д.). Разбор этой специфики для разных подобных систем является перспективой для дальнейших исследований в заданном дискурсе.

6. Выводы

В результате проведённых исследований можно сделать следующие выводы:

1. Практически все виды социальной коммуникации содержат в себе элементы театральности. Это не только лишний раз доказывает идею о том, что игровое начало присуще природе человека, но и

заставляет думать, что именно такая форма коммуникации является наиболее эффективной.

2. Исследовательский инструментарий в сфере социальной коммуникации можно расширить за счёт подхода, основанного на парадигме театральности. Методологически этот подход обосновывается в двух аспектах:

– перенос театральной терминологии в нетеатральные сферы, «де-факто» уже давно осуществляемый, вполне корректен, поскольку определения основных понятий являются конечными, не выводятся из других, могут использоваться и как метафоры, и как строго закреплённые термины;

– имплементация парадигмы театральности в исследование социальной коммуникации соотносит-

ся с системным подходом, традиционно используемым в данной сфере.

3. В целом, понятие «театральность», в силу его универсальности и вездесущности, можно рассматривать как связующий термин для междисциплинарного дискурса, характерного для исследований в сфере социальной коммуникации.

4. Взгляд на театральность как на парадигму для исследовательского подхода при анализе социокультурной коммуникации не только составляет научную новизну работы, но и даёт основания полагать, что он существенно расширит возможности такого анализа, поскольку учитывает его многоаспектность и междисциплинарный характер.

Литература

1. Почепцов, Г. Г. Теория коммуникации [Текст] / Г. Г. Почепцов. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2003. – 652 с.
2. Соколов, А. В. Общая теория социальной коммуникации [Текст] / А. В. Соколов. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2002. – 461 с.
3. Зотов, В. В. Становление информационно-коммуникативной среды современного общества: социологический анализ институциональных трансформаций [Текст]: монография / В. В. Зотов. – Курск: Курск. гос. техн. ун-т, 2007. – 246 с.
4. Масі, Н. Культура комунікаційна або комунікативна: осмислення та розмежування понять [Текст] / Н. Масі // Аркадія. – 2013. – № 2 (43). – С. 50–55.
5. Штайн, О. Ризома как топос новой коммуникативной реальности [Текст] / О. Штайн // Аркадія. – 2013. – № 1 (36). – С. 16–18.
6. Баканурский, А. Г. Коммуникативные аспекты театрального спектакля [Текст] / А. Г. Баканурский. – Херсон: Гринь Д. С., 2013. – 276 с.
7. Овчаренко, Т. Коммуникативные возможности театральной куклы в пространстве музея [Текст] / Т. Овчаренко // Аркадія. – 2015. – № 3 (44). – С. 19–24.
8. Давыдов, И. С. Театральность как феномен культуры [Текст] / И. С. Давыдов // Известия Рос. госуд. пед. ун-та им. А. И. Герцена. – 2007. – С. 61–65.
9. Бувалець, О. О. Театральність і театралізація в сучасному культурологічному дискурсі [Текст] / О. О. Бувалець // Культура України. – 2013. – Вип. 43. – С. 20–23.
10. Максименко, М. Музейний перформанс як засіб комунікації, передачі культурно-інформаційного повідомлення [Текст] / М. Максименко // Аркадія. – 2010. – № 3 (29). – С. 25–29.
11. Чеботникова, Т. А. Роль-маска: условия реализации и нейтрализации [Текст] / Т. А. Чеботникова // Вестник Оренбургского госуд. пед. ун-та. – 2012. – № 2 (2). – С. 74–80.
12. Прокопович, Л. В. Визуализация культурной идентичности посредством костюмный украшений как форма театраллизации повседневности [Текст] / Л. В. Прокопович // ScienceRise. – 2016. – № 11 (28). – С. 15–19. doi: 10.15587/2313-8416.2016.82838
13. Новейший философский словарь [Текст] / ред. А. А. Грицанов. – 3-е изд., испр. – М.: Книжный Дом, 2003. – 1280 с.
14. Кассіер, Е. Поняття символічної форми в структурі про дух [Текст] / Е. Кассіер // Культурологія ХХ століття. – 1998. – № 1. – С. 37–66.
15. Лотман, Ю. М. Театр и театральность в строе культуры начала XIX века. Т. 1 [Текст] / Ю. М. Лотман // Избранные статьи. – Таллин: Александра, 1992. – С. 269–286.
16. Андреева, И. М. Театральность в искусстве [Текст] / И. М. Андреева. – Ростов-на-Дону, 2002. – 241 с.
17. Мазур, И. И. Управление проектами [Текст]: уч. пос. / И. И. Мазур, В. Д. Шапиро, Н. Г. Ольдерогге. – М.: Омега-Л, 2004. – 664 с.
18. Роль (искусство) [Электронный ресурс]. – Википедия. – Режим доступа: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Роль_\(искусство\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Роль_(искусство))
19. Баканурский, А. Г. Современный театрально-драматический словарь [Текст] / А. Г. Баканурский, А. П. Овчинникова. – Одесса: Студия «Негоциант», 2007. – 340 с.
20. Шерстюк, О. И. Ролевая парадигма формирования команды проекта [Текст] / О. И. Шерстюк, А. В. Оганов // Управління розвитком складних систем. – 2014. – Вип. 20 (1). – С. 97–101.
21. Шерстюк, О. И. Императив компетентности или равновесие ролей в команде проекта [Текст]: IX Междунар. науч.-практ. конф. / О. И. Шерстюк, В. Д. Гогунский // Управление проектами: состояние и перспективы. – Николаев: НУК, 2013. – С. 390–391.
22. Толковый словарь Ефремовой [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.efremova.info/>
23. Прокопович, Л. В. «Джинсовая бижутерия» в контексте театраллизации повседневности [Текст] / Л. В. Прокопович // ScienceRise. – 2017. – № 4 (33). – С. 22–26. doi: 10.15587/2313-8416.2017.99020
24. Прокопович, Л. В. Геймеры: попытки имиджевой визуализации субкультуры [Текст]: міжнар. наук.-практ. конф. / Л. В. Прокопович // Актуальні дослідження в соціальній сфері. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2017. – С. 25–27.

Рекомендовано до публікації д-р наук із соціальних комунікацій Шевченко О. В.

Дата надходження рукопису 19.05.2017

Прокопович Лада Валериевна, кандидат технических наук, доцент, кафедра культурологии и искусствоведения, Одесский национальный политехнический университет, пр. Шевченко, 1, г. Одесса, Украина, 65044
E-mail: lada.prokopovich@gmail.com